

Міні-посібник з оборони міст у сучасних умовах

Версія 2 (16 березня 2022)

Джон Спенсер

Про автора

Джон Спенсер – науковець, автор, учасник бойових дій, міжнародно визнаний експерт та радник з питань ведення бою в умовах міста. Він присвятив більше 25 років службі в армії США, в тому числі – двічі був у Іраку, де брав участь у боях, що велись у міських умовах. Акаунт у Твітері: @SpencerGuard

Зміст

• Настанови Спенсера з ведення оборони в міському середовищі	3
• 8 Правил нападу на місто	4
• 6 Основних складових будь-якої оборони	5
• Основна інформація	6
• Захист та безпека	9
• Перешкоди, перешкоди, перешкоди	16
• Атакуйте, атакуйте, атакуйте	27
• Медична допомога пораненим	45
• Бойовий дух	47

Настанови Спенсера з ведення оборони в міському середовищі

1. Оборона – найбільш ефективний варіант ведення бойових дій. Ворог змушений буде сам прийти до вас, а ви маєте перебувати на підготовлених позиціях. Ворогам доведеться відкрито переходити вулиці, щоби на вас напасти. Вбивайте їх на вулицях та в провулках.
2. Ніколи не припиняйте підготовку до оборони. Навіть у бою продовжуйте укріплювати свої позиції.
3. Робіть так, щоби ворог ішов туди, куди хочете ви, а не він. Будуйте загородження якомога вище. Перекривайте всі вулиці, провулки, двері та вікна. Перетворіть місто на фортецю з купою стін, долаючи які ворог потраплятиме в заготовлені вами пастки.
4. Використовуйте бетон. Бетон – найкращий матеріал для захисних споруд. Не використовуйте дерево та мішки з піском, такі укріплення заслабкі. Армований бетон – один із найнадійніших матеріалів. Будуйте з нього загородження та бойові позиції.
5. Завжди маскуйтеся, маскуйте свої позиції та зброю. Завжди поведіться так, ніби ворог бачить вас згори. Якщо вас помітно, ворог може атакувати вас ракетами, бомбами та мінами. Якщо ви завжди непомітні, пересуваєтеся всередині будівель та поміж пасток між будівлями, ворог не зможе вас атакувати.
6. Використовуйте всі, будь-які, підземні шляхи. Якщо під вами їх немає – викопайте. Перед тим, як штурмувати, вас бомбитимуть. Підземні шляхи дозволяють сховатись, втекти, захиститися, забезпечити зберігання запасів, пересуватись, та переходити в контрнаступ.
7. Неочікуваність – вирішальна. Ворог не бачить крізь бетон. Ви маєте можливість самі визначити, коли та звідки почати бій. Ворог дуже боїться снайперів, що працюють в умовах міських забудов. Зробіть так, щоби ворог думав, що снайпер – в кожному вікні.
8. Ведіть бій у складі груп. Вести бій поодиночі – недостатньо, в групі має бути щонайменше 3-5 бійців.
9. Нападайте лише з захищених та замаскованих позицій. Неважливо, кидаєте ви щось чи ведете вогонь: робіть це, перебуваючи в будівлі, з вищих або нижчих поверхів, з-за купи будівельного сміття, або ненадовго визираючи з-під землі.
10. Завжди плануйте відхід перед тим, як атакувати. Пробивайте отвори в стінах, підлозі, стелі, аби мати змогу пересуватися між кімнатами та будівлями в той час, поки неподалік падають бомби, або ворог дуже близько. Викопуйте під житловими будинками та спорудами тунелі для відходу. Передбачте велику кількість поєднаних між собою позицій для наступу. Заздалегідь забезпечте запаси на всіх позиціях: боєприпаси, гранати, гранати для ручних гранатометів, запаси води тощо.
11. Не дозволяйте застати себе зненацька. Ворог боїться вести бій в умовах міста. Він спробує непомітно пробратися через лінію оборони. Кількість бійців, що сплять в один і той самий час, не має перевищувати двох третин від загальної кількості.
12. Пийте воду. Помрете – битись не зможете. Без води ви зможете вижити максимум 3 дні, а без їжі – 3 тижні. Очищуйте всю воду (кип'ятіть, додавайте розчин хлору чи йод). Якщо сеча прозора – боятись немає чого, якщо її колір жовтий або коричневий – щось не так.
13. Мийте руки перед тим, як їсти. Хвороби можуть вбити швидше, ніж ворожі кулі. Переконайтеся, що туалет знаходиться більш як у 100 метрах від місць, передбачених для вживання їжі й напоїв. Не допускайте того, щоби на їжу сідали мухи.
14. Ви повинні дотримуватися норм права в умовах ведення бойових дій. Ви маєте носити знаки розрізнення, що позначають вас як бійця. Не має значення, як діє ворог: ви маєте дотримуватися норм права, в тому числі стосовно ворогів, взятих у полон.

8 Правил нападу на місто

Ці правила призначені для того, аби не дати військам ворога напасти на місто. Сили оборони мають максимально ефективно спланувати та застосувати кожне з них проти ворога. Правила наступні:

1. **Сили оборони міста мають перевагу.** Ворогові знадобиться значно більше зусиль, аби напасти й перемогти вас в умовах відповідно розбудованої оборони, аніж на відкритій місцевості.
2. **Умови міської забудови дозволяють послабити спроможності противника у веденні розвідки, спостереження та рекогностування, застосування сил та засобів у районі, а також – здатність ворога атакувати здалека.**
3. **Бійці, що обороняються, бачать нападників та можуть працювати на ураження, оскільки противник має обмежені можливості сховатися в укриття чи замаскуватись.** Найбільші тактична перевага сил оборони – вони можуть знаходитися в будівлях та під будівлями.
4. **Будівлі служать укріпленими бункерами, за які вестиметься боротьба.** У містах безліч будівель, які ідеально підходять для військового застосування. Великі урядові, офісні та промислові будівлі часто побудовані з товстого шару армованого бетону, за рахунок чого їх важко уразити зі звичайної зброї.
5. **Противнику доведеться застосовувати вибухівку для того, щоби проникнути в будівлю.** Наразі основними методами захоплення захищеної міської споруди є її знищення або застосування вибухових боєприпасів, а після цього, за необхідності, зачистка підрозділами піхоти.
6. **Сили оборони мають відносну свободу маневру в умовах міської забудови.** Вони можуть підготувати місцевість для переміщення в будь-якому необхідному для ведення бою напрямі. Сили оборони мають змогу з'єднувати бойові позиції за допомогою маршрутів, що проходять через та під будівлями. Вони можуть майструвати перешкоди та заманювати нападників у продумані засідки, оскільки в багатьох містах обмежена кількість головних доріг.
7. **Підземні шляхи – порятунок для бійця сил оборони.** Бійці можуть використовувати існуючі тунелі або викопувати власні для з'єднання бойових позицій, переховуватися від виявлення та авіаударів. В тунелі можна також закладати бомби та знищувати в такий спосіб стаціонарні сили противника.
8. **Ані загарбник, ані оборона не можуть зосереджувати свої сили.** Оборона, побудована в щільних міських забудовах, створює проблеми для швидкого пересування за умови концентрації сил.

6 основних складових будь-якої оборони

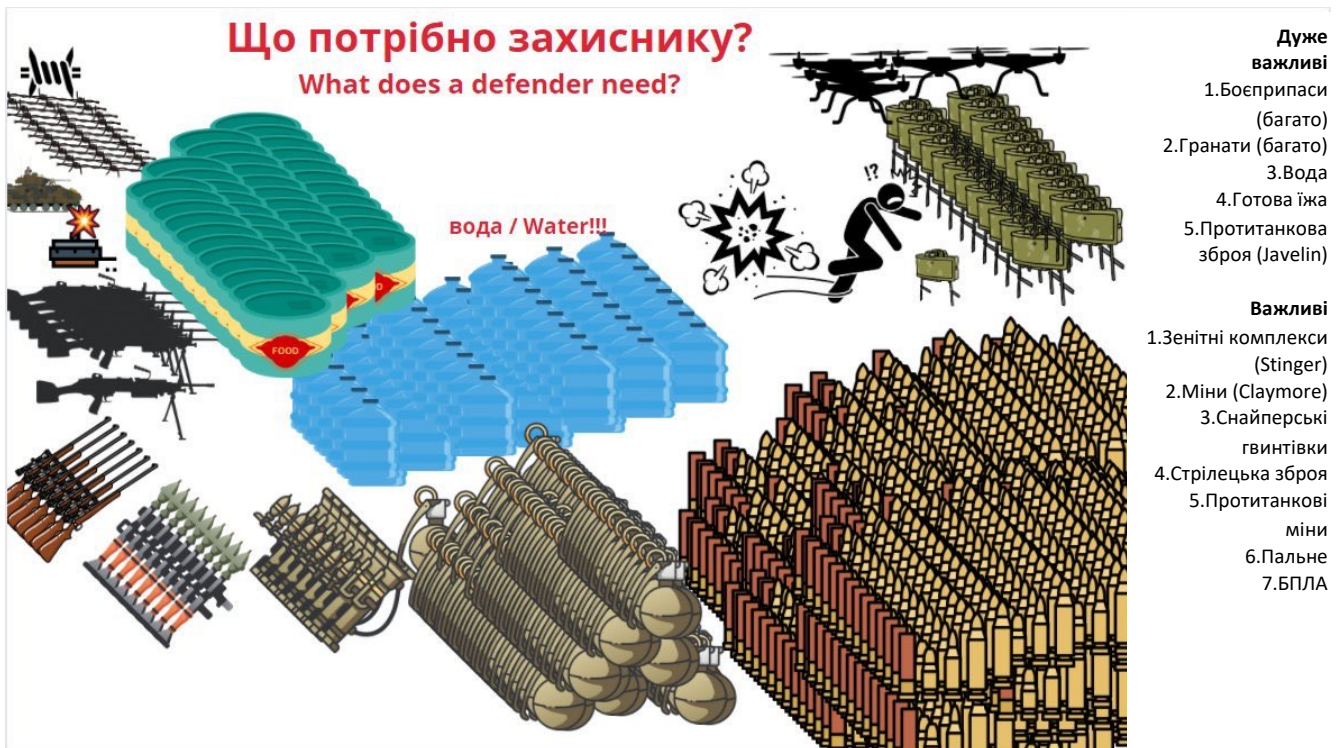
- Ці 6 складових стосуються будь-якої оборони, незалежно від масштабу та обстановки. Для ведення оборони в умовах міста потрібно постійно зосереджуватись на тому, як використати місцевість для власних цілей та для недопущення успішних дій противника. 6 основних складових:
- **Підготовка** – як тільки прийнято рішення оборонятись, необхідно розпочати планування та використання умов місцевості для досягнення своїх цілей. Ніколи не припиняйте підготовку. Навіть у бою певна кількість бійців може вести вогонь, в той час як інші продовжуватимуть зводити перешкоди для противника, укріплювати власні позиції тощо.
- **Гнучкість** – всі залучені сили мають бути гнучкими, аби змусити ворога вдатися до незапланованих дій. Це стосується всієї оборони міста, кожного кварталу.
- **Безпека** – сили оборони повинні подбати про те, щоби всі райони міста були захищеними. Для бойової позиції замало однієї людини.
- **Дії в глибині оборони** – необхідно вибити ворога якомога далі, взяти його в кільце в напрямку від центру міста і якнайдалі.
- **Підривна діяльність** – використовуйте умови міської забудови для того, щоби розділити підрозділи, конвої противника, танки відокремити від піхоти.
- **Маневри** – застосовуйте пряме наведення, ведення вогню з закритих позицій, та бойові групи, здатні швидко пересуватись.
- **Чисельність і зосередження** – будьте готові застосувати великі групи бійців оборони в критично важливі моменти.

Основна інформація

Підготуйте запаси

Ведення бойових дій в умовах міста, в тому числі – оборона, вимагає вчетверо більше боєприпасів, ніж ті самі дії в сільській місцевості.

Окрім протитанкових ракет на кшталт Javelin та NLAW, бійцям оборони потрібна значна кількість набоїв до стрілецької зброї, гранат, протитанкових мін, протипіхотних мін, БПЛА, води, їжі тривалого зберігання, та паливно-мастильних матеріалів (для приготування їжі/для транспортних засобів/для генераторів)

На вашому боці – чисельність і перевага

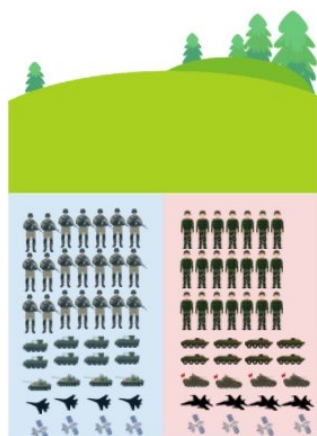
Підготовлені для оборони міста бійці володіють перевагою. У 2016 році більш як 100-тисячним силам знадобилося 9 місяців, аби захопити Мосул у протистоянні з 5-10 тисячами бойовиків ІДІЛ. Німці відправляли десятки тисяч солдатів на захоплення Сталінграду, та безуспішно. Військова доктрина зазначає, що сили, які атакують місто, мають бути в 3-5 разів чисельніші, ніж в умовах лісистої чи відкритої місцевості. Загарбникові знадобиться 5, якщо не більше, бійців, аби протистояти 1 бійцеві оборони.

**Кілька підготовлених захисників можуть протистояти
безлічі нападників у місті!**

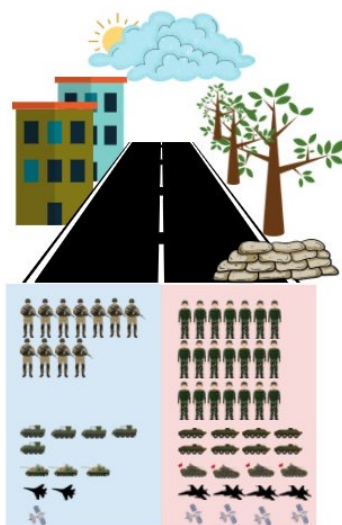
A few prepared defenders can hold against a lot of attackers in a city

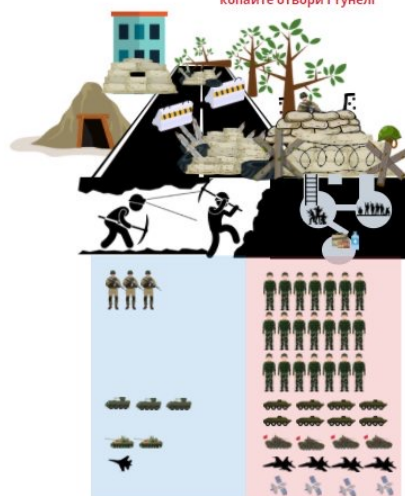
барикади та бункери,
копайте отвори і тунелі

1:1

1:3

1:5 – 1:10

Захист та безпека

Загинеш – битися вже не зможеш.
Використовуйте умови міста для
забезпечення максимально можливого
захисту та безпеки, щоби протистояти
нападникам.

Першою фазою нападу ворога на місто буде бомбардування всіх відомих позицій сил противника (споруди/місця, які видно з неба, або місцезнаходження яких заздалегідь відоме) для того, щоби зруйнувати оборонні споруди та деморалізувати сили оборони в місті. На цьому етапі потрібно замаскувати ключові локації, а також – знати маршрути відходу та визначені для перегруповання місця.

Наступна фаза: ворог просуватиметься ближче до міста та почне важкі бомбардування всіх міських забудов, розраховуючи на те, що сили оборони здадуться. Це може тривати кілька днів, і саме на цьому етапі ключове значення мають підземні структури, завдяки яким можна вижити та підтримувати запас зброї та забезпечення. Сили оборони повинні розуміти, коли противник наближається.

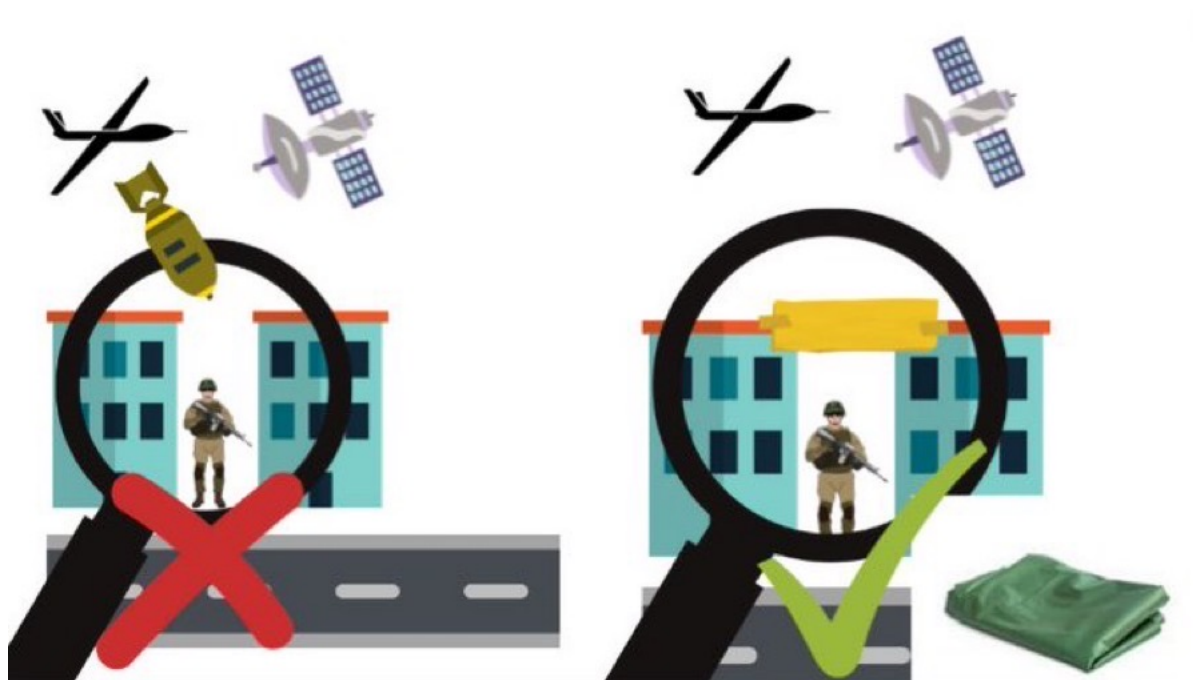

Наступна фаза нападу на місто: ведення вогню прямим наведенням та з закритих позицій по ходу просування противника до меж міста та спроб їх перетнути. Це небезпечний період, адже сили оборони повинні мати змогу і атакувати ворожі сили, і відбити напади ворожих сил. Сили оборони можуть «обійняти» загарбників, дозволяючи їм підійти настільки близько, аби не було змоги застосувати артилерію, щоб не вбити власних бійців.

Рештки зруйнованих на попередніх етапах наступу споруд варто використовувати в якості захищених бойових позицій.

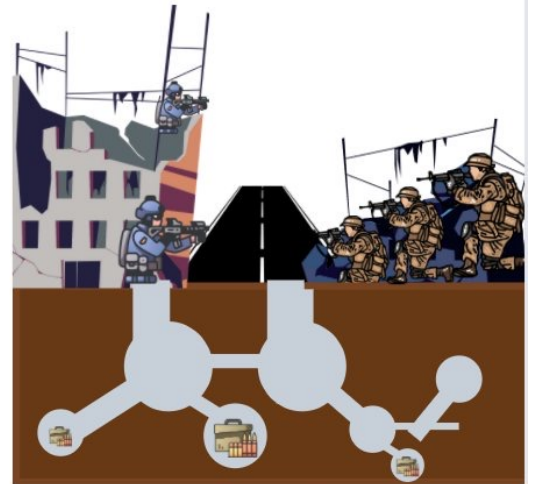
Ви повинні залишатися непомітними. Якщо вас видно, вас можуть атакувати ракетами, бомбами, артилерією та мінами. Накривайте простір між дахами будівель брезентом, простирадлами/ковдрами, деревом, пластиком, жерстю, - чим-завгодно, щоби вас не було видно згори чи з вулиці. Маскуйте все.

Підземні шляхи завжди слугували потужним засобом ведення бойових дій у містах. Вони дозволяють бійцям оборони сховатися в укриття під час бомбардувань, переховувати особовий склад, зберігати в безпечному місці запаси, пересуватися непомітно, та атакувати загарбників.

Метро, каналізація та тунелі - найкращий друг захисників

The underground, canalisation and tunnels are defenders best friend

напр. Грозний, Сталінград, В'єтнам
e.g. Grozny, Stalingrad, Vietnam

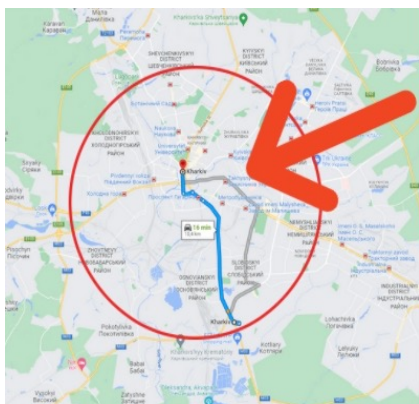
Якщо підземних шляхів немає, починайте їх викопувати. Ви здивуєтесь тому, наскільки глибокий тунель може викопати група цивільних за кілька днів. Викопуйте бомбосховища, проходи під будівлями, та схрони.

Перешкоди, перешкоди, перешкоди

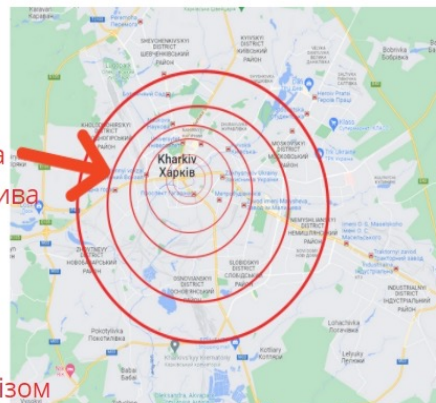
Умови міської забудови треба використовувати для сповільнення та зупинки просування сил загарбника, з метою подальшого нападу на них; для заманювання противника у пастки та засідки, та недопущення противника в місто.

Вибудуйте кілька ліній оборони. Підготуйте цілісні «кільця» навколо міста. Зведіть фортифікаційні споруди. Передбачте багато шарів перешкод та засобів загородження. Перекрийте кожну вулицю. Швидкість – запорука безпеки. Бійця чи транспортний засіб, що повільно пересуваються, легше атакувати та знищити!

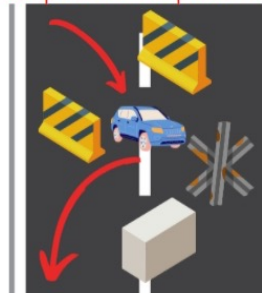
- прорив = 30 min до центру

- швидко до цілі

- множинні барикади
- спалює більше палива
- повільно = легше націлюватися
- лінія захисту
- перед кожним поперечним перерізом

як робити як робити

машини можуть проїхати

матеріал

Під час оборони міста, ніколи не припиняйте підготовку. Навіть під час бою, продовжуйте укріплювати позиції. Не сидіть без діла, та не стійте там, де ви помітні! Будуйте бункери біля блок-постів. Копайте тунелі!

Побудуйте перешкоди для проходу вулиць! Почніть з будь-якого моста, який іще не знищено. Перекрийте мости автобусами, самозвалами, легковими авто, бетоном, деревом, сміттям – будь-чим. Потім перекрийте всі точки місцевості, в яких по обидва боки щільної забудови є високі будівлі.

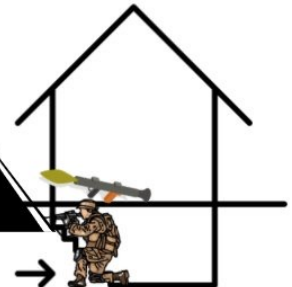
Ви маєте перетворити місто на фортецю та зачинити ворота до неї. Перекрийте кожну вулицю, провулок, тротуар, двері, та вікна першого поверху. Використовуйте сучасні матеріали – вони найміцніші та забезпечать найкращий захист.

Будівлі - ваш найкращий захист

Buildings are your best protection

Клас
захисту

Protection
Class

підвал

Використовуйте бетон як основний матеріал для захисних споруд. В сучасних умовах потрібно використовувати сучасні матеріали для здобуття переваги. Армований бетон вдесятеро краще за мішки з піском. Використовуйте будівельне сміття, каміння, цеглу.

Армований бетон

Мішки з піском для перешкод/бункерів

Використовуйте існуючі бетонні перешкоди. В сучасних містах часто є бетонні перешкоди для перевірок автомобілів або захисту об'єктів інфраструктури. Це – готові для використання в бойових умовах захисні споруди. Металеві «їжаки» теж підходять.

Якщо маєте колючий дріт – використовуйте. З'єднайте три шари дроту. Розмістіть між будівлями. Три шари колючого дроту зупиняють більшість транспортних засобів, можуть уповільнити рух танка.

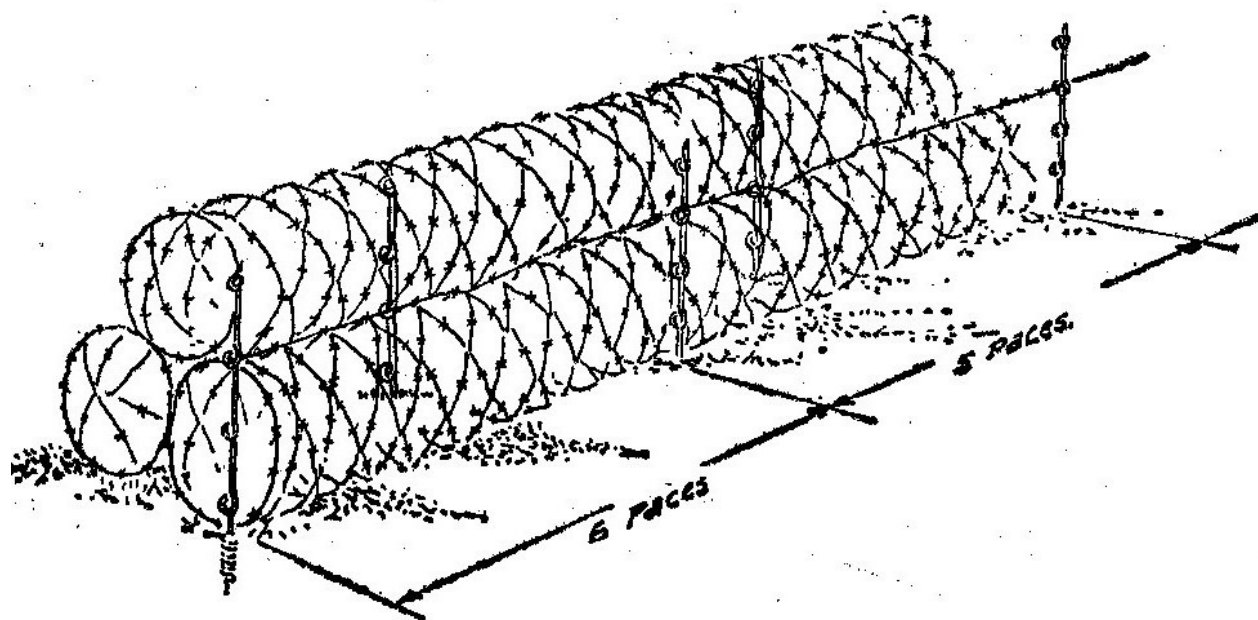

FIG. 3.—Triple concertina fence

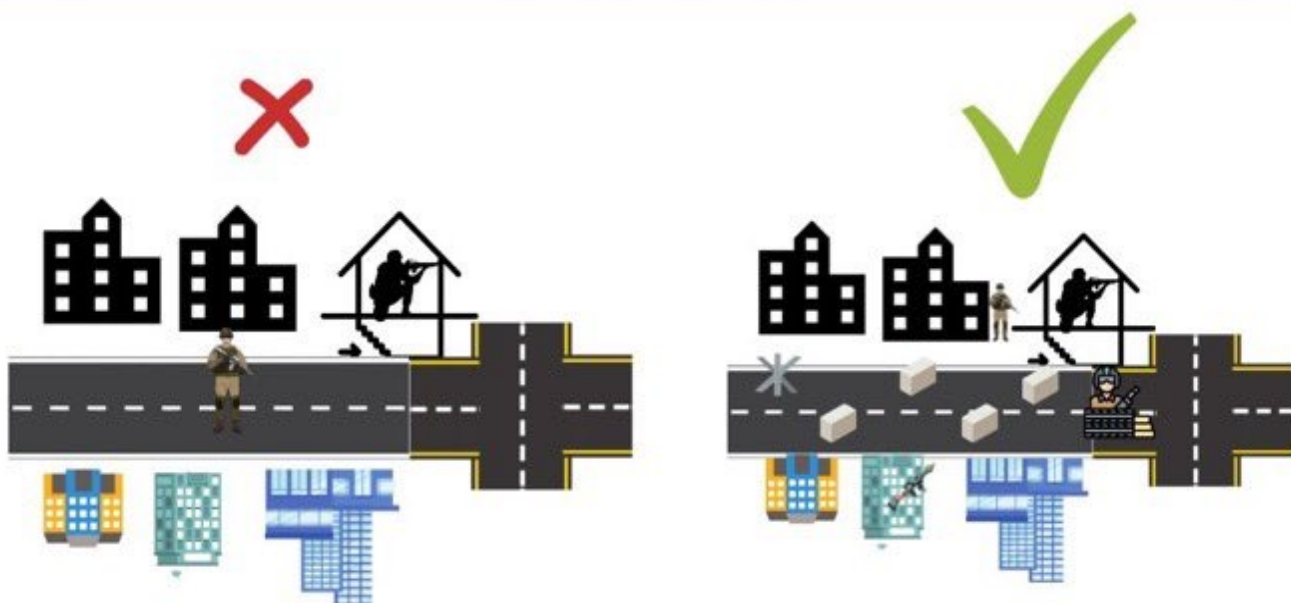
Розбирайте залишки будівель: це забезпечить будівельні матеріали, такі як уламки бетону, армований бетон, каміння, цегла, чи цільні шматки матеріалів, а також будівельне сміття.

Якщо маєте час та технічні засоби, викопуйте з їх допомогою капоніри, а в місцях найбільш щільної забудови – перешкоди. Це особливо стосується шляхів підходу до міста, якими можна «пожертвувати», не знехтувавши потребами цивільного населення. Мета – зробити й без того щільно забудовану місцевість іще важчою для проходження.

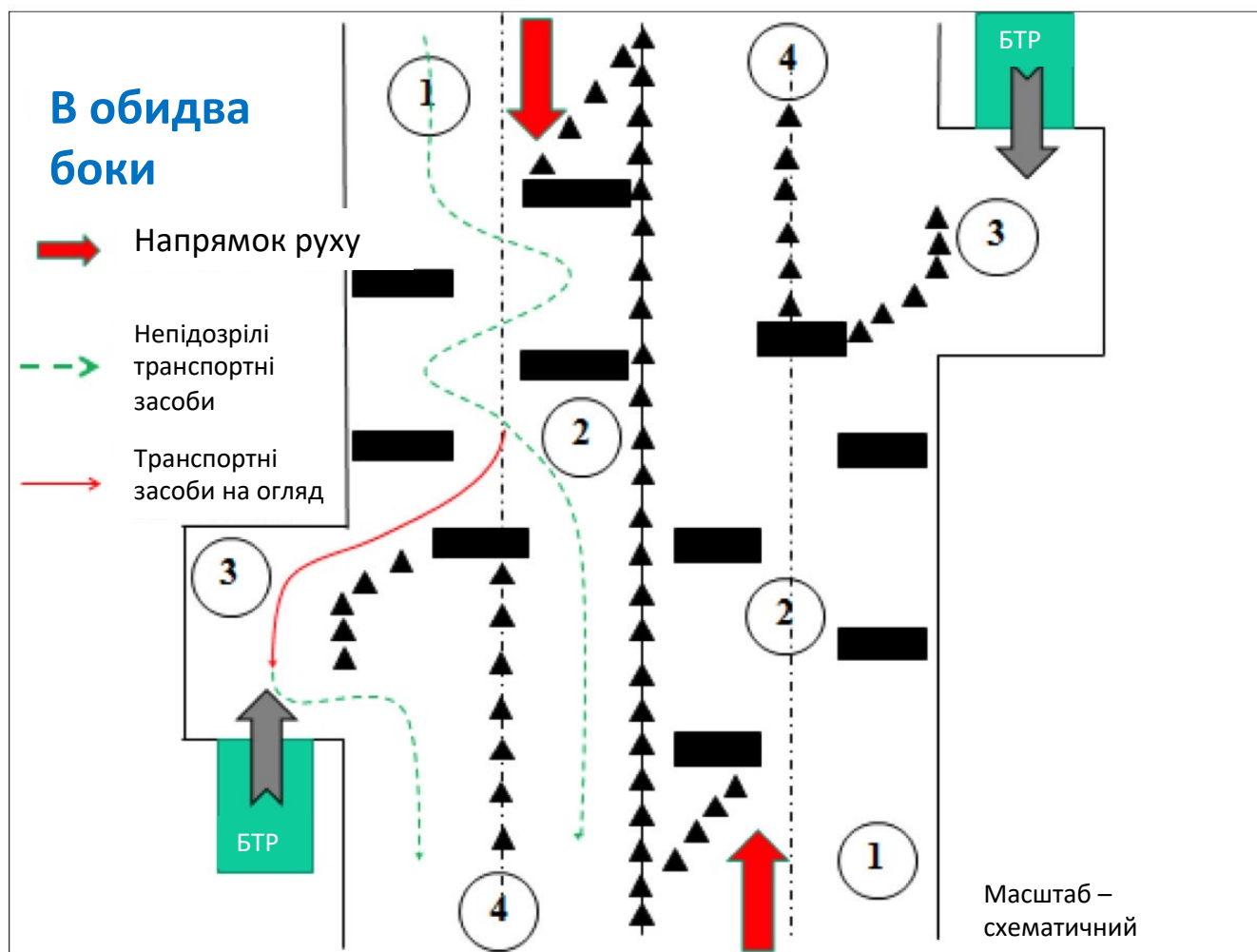
Уповільнюйте рух або зупиняйте всі транспортні засоби, що намагаються проїхати до/через райони, які ви контролюєте. Перекрийте всі вулиці. Змусьте транспортні засоби вповільнити рух, аби обстріляти їх або закидати коктейлями Молотова. Робіть це лише з укриття. Будь-яка особа, що знаходиться на вулиці зі зброєю, може стати ціллю для російських ракет і артилерії.

Блок-пости в кожному місті

- Уповільнюють рух сил противника
- Змушують використати більше пального
- Спрощують визначення цілей

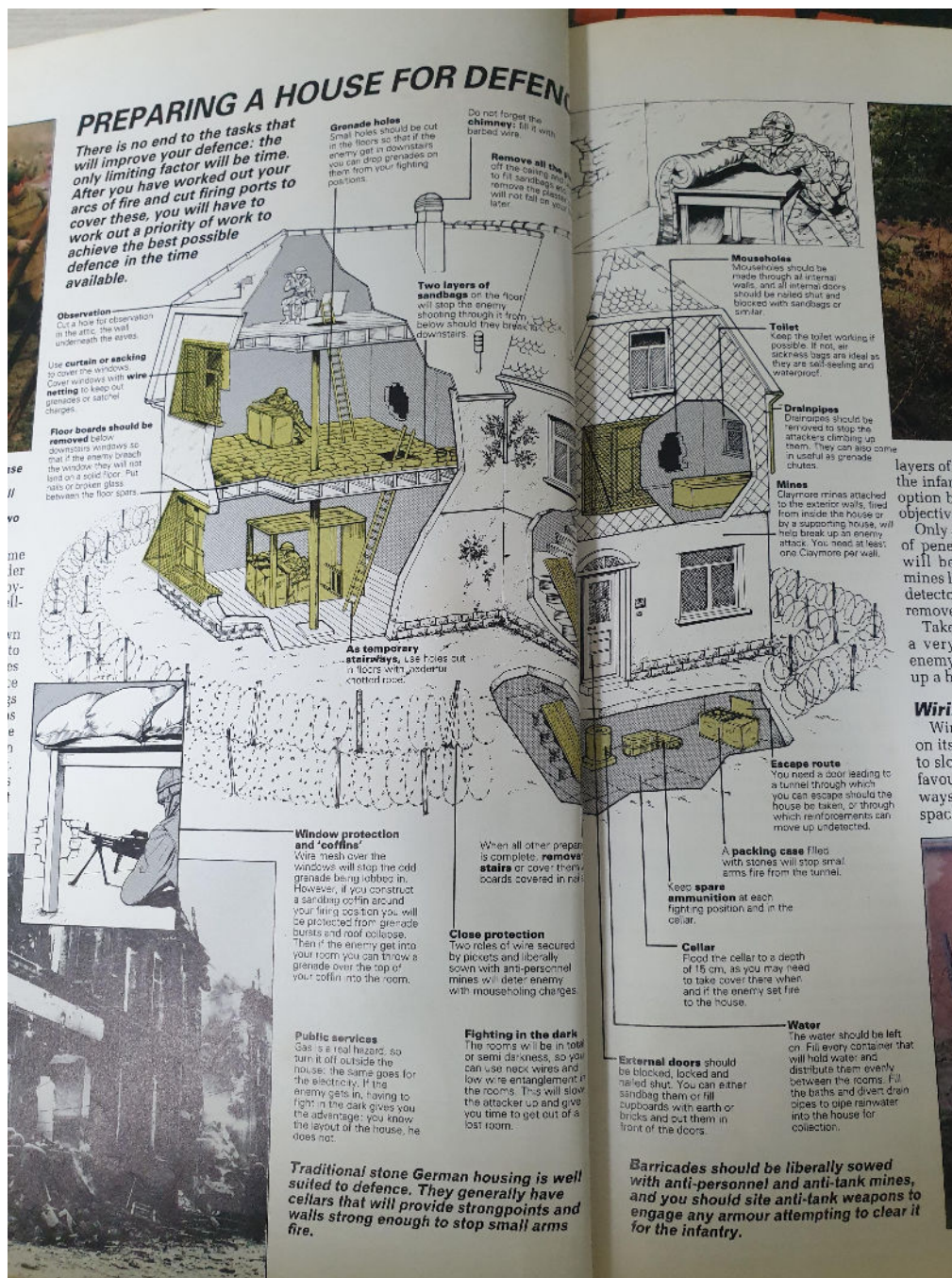
Якщо вам необхідно проїжджати вулицею, побудуйте перешкоди в формі серпантину або літери «S», які все ще уповільнять рух транспортних засобів. На кшталт поліцейського блок-посту, облаштованого для затримання диверсантів, які завчасно прибувають для забезпечення проходу загарбників. Не має залишатися доріг, якими можна проїхати швидко та без перешкод.

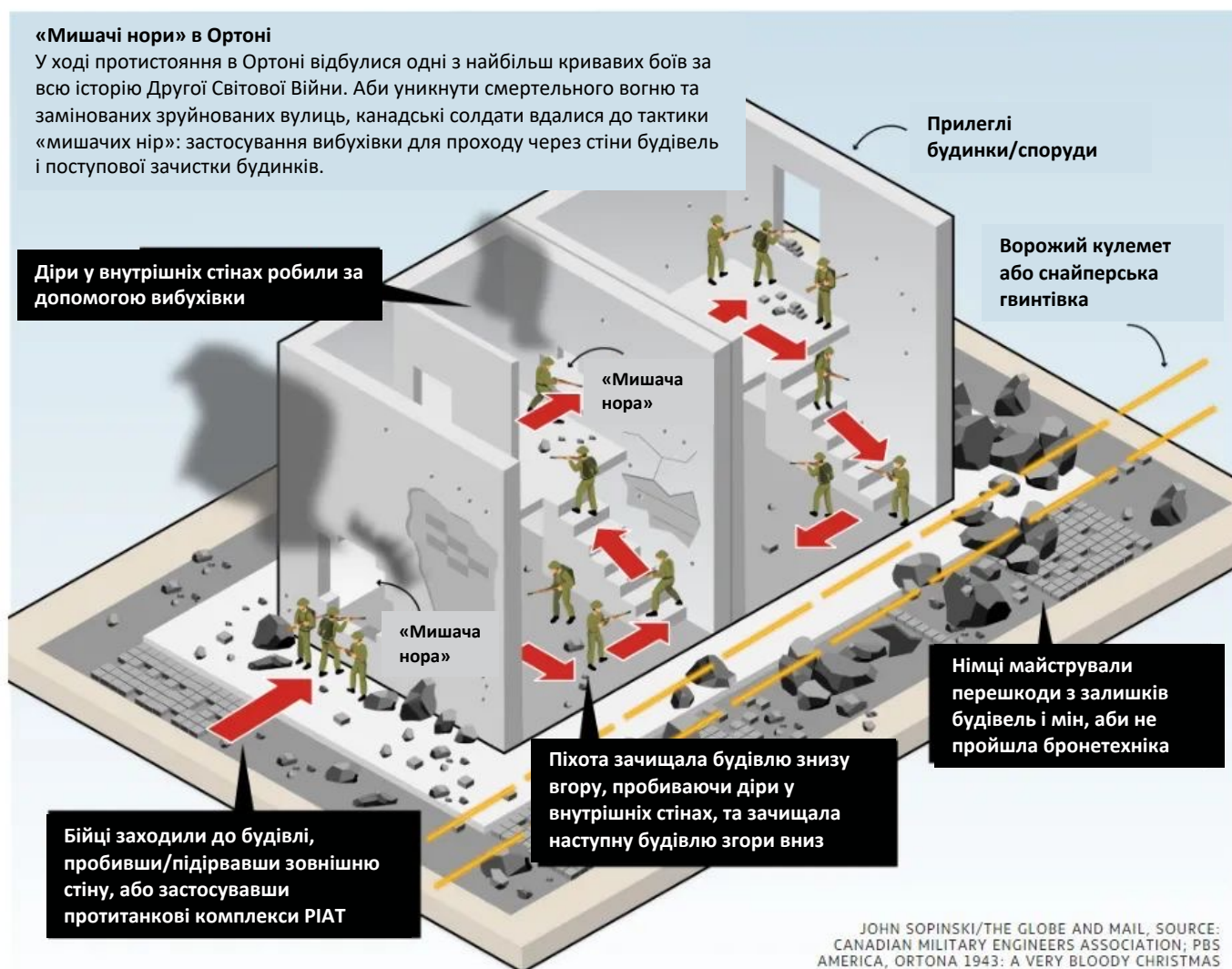
Атакуйте, атакуйте, атакуйте

Мета оборони в умовах міста не обов'язково передбачає знищення всього особового складу ворога. Часті/вибіркові атаки дозволяють досягати мети, яка полягає в утриманні міста під своїм контролем. Ваше завдання – перетворити кожную вулицю на м'ясорубку, що перемеле бойовиків загарбника.

Зводьте укріплення на головних проспектах, що ведуть до міста. Забезпечте шлях відходу (наприклад, діри в стінах між будівлями); хоча для зведення основних укріплень може знадобитись не один день. Не використовуйте для цього будівлі, у яких є скло чи дерево: перше розіб'ється, друге згорить.

Пробивайте діри в будівлях та рийте тунелі.
Тактика застосування «мишачих нір» – дірок у зовнішніх та внутрішніх стінах будівель, крізь які бійці можуть пересуватись між приміщеннями та будинками – одна з основних. В такий спосіб ви зможете пересуватись та нападати непоміченими, перебуваючи під захистом бетонних споруд. А за допомогою тунелів зі споруд можна вибратись.

Якщо маєте час, зводьте невеликі укриття, наприклад закриті бункери. В них має бути надійна стеля (бетон) та маскування, що дозволить уникнути виявлення при спостереженні згори.

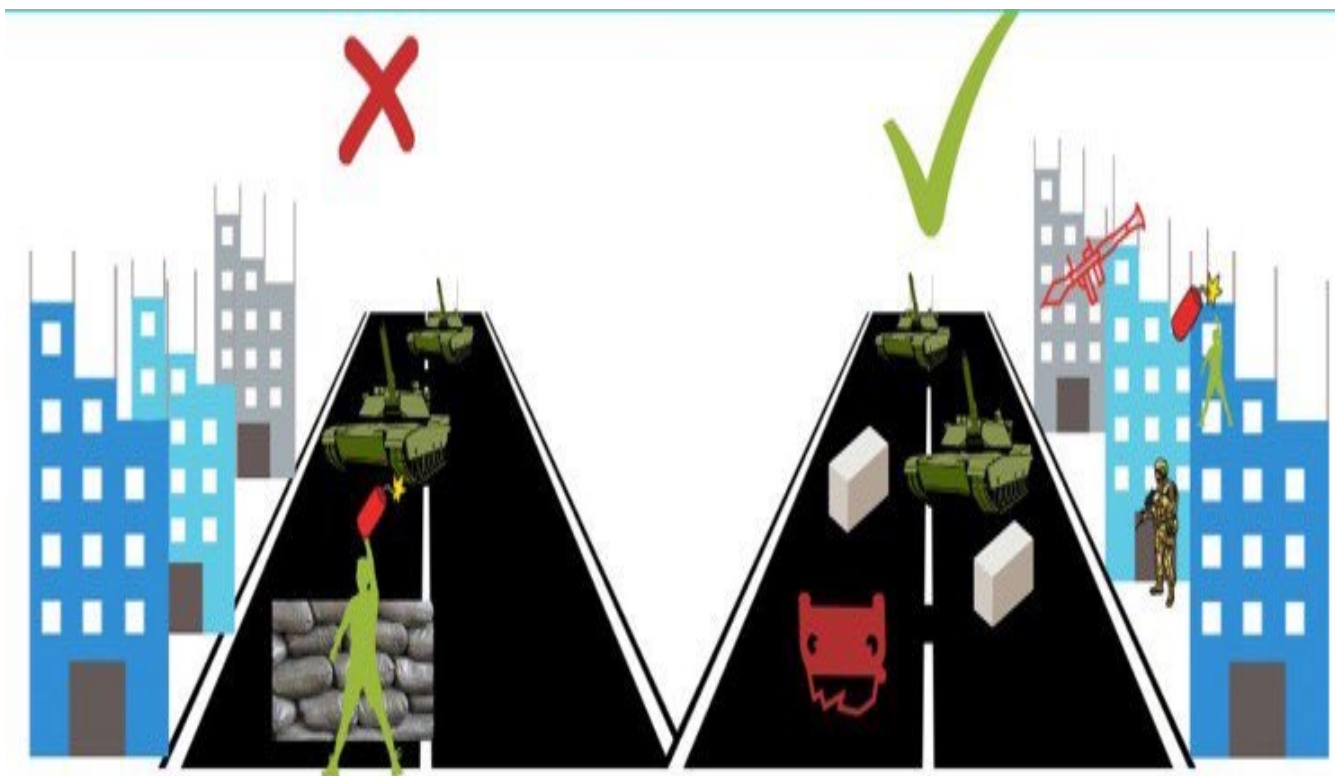
У будівлях можна розміщувати системи важкого озброєння. Важке озброєння можна розбирати, а потім збирати на поверхах вище, з метою забезпечення кращої видимості та кутів для ведення вогню. Це також дозволяє захистити найбільш ефективні види озброєння сил оборони.

Залишайте запаси боєприпасів на всіх позиціях, які збираєтесь використовувати для ведення бою: на основних позиціях, та позиціях другої та третьої лінії. Міські забудови надають значну перевагу, оскільки дозволяють забезпечувати велику кількість основних, запасних та допоміжних бойових позицій за рахунок прихованих, захищених, замаскованих запасів, заготовлених заздалегідь.

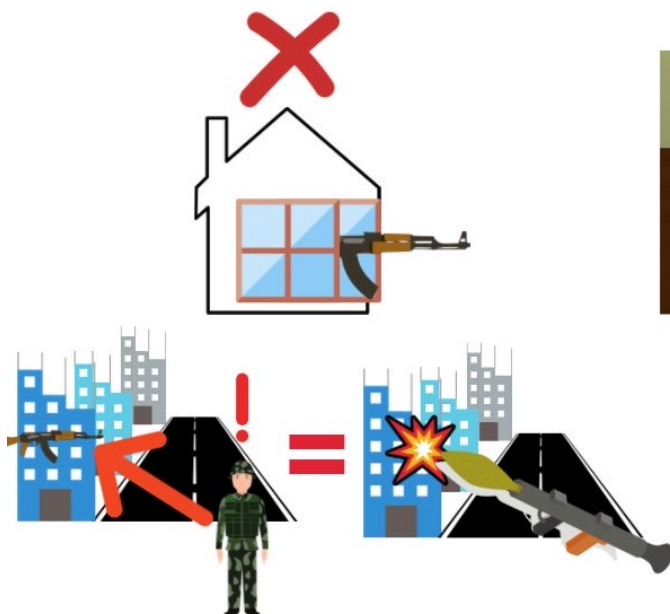
Здійснюйте ураження сил противника з будівель, що розташовані поблизу доріг. Вищі поверхи підходять якнайкраще, оскільки російські танки та інші види озброєння не можуть настільки високо підіймати башту. Загарбникові взагалі важче стріляти вгору. Бійці оборони мають залишатися непомітними у будівлях до початку атаки, а потім змінювати позиції.

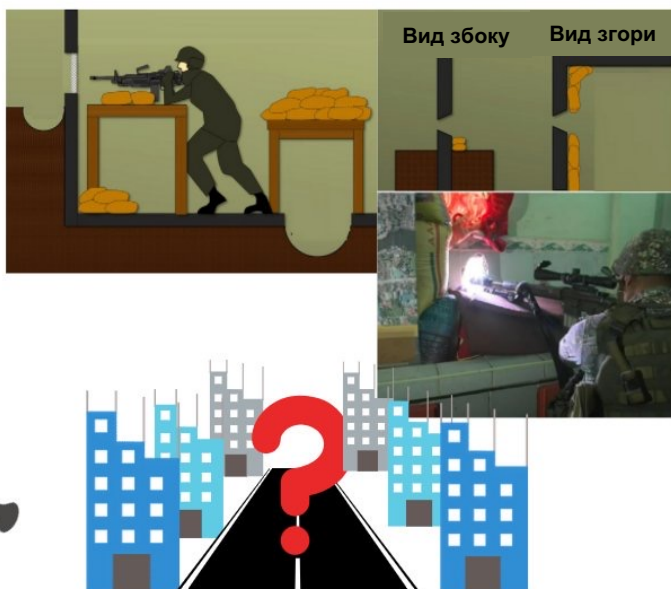
Бійців сил оборони, що знаходяться на бойових позиціях, ні в якому разі не має бути помітно ворогові з неба або з вулиці. Не висовуйте стволи з вікон. Відходьте від вікон і ведіть вогонь з приміщень, аби бути менш помітними.

Військові бояться снайперів. Зробіть так, щоби здавалось, що з кожного вікна може працювати снайпер. Ведіть вогонь крізь приміщення й будівлі в напрямку вулиці.

Не висовуйте стрілецьку зброю з вікна

Стріляйте зсередини
Всередині будівлі ви непомітні

Влаштовуюйте засідки на ворожу броньовану техніку зі швидким відходом. У першому бою за Грозний невеликі групи з 3-5 бійців, озброєні лише АК-47, гранатами та РПГ-7 або РПГ-18, здійснювали ураження бронетехніки з підвалів та верхніх поверхів будівель, по яких основні танки та інше озброєння не могли ефективно вести вогонь у відповідь. Вони стріляли в першу та останню одиниці техніки, щоби решта застрягла між ними, знищували їх та відходили.

Одна з найбільш ефективних тактик оборони зі встановлення зон ураження («кілл-зон»...місць, у яких вороги загинуть). 7 простих кроків (адаптовано з метою спрощення):

Визначте усі імовірні шляхи підходу, якими скористається ворог.

Визначте, що ворог робитиме/спробує зробити.

Визначте, де ви хочете знищити ворога.

Сплануйте та встановіть перешкоди (уповільнити/зупинити).

Визначте, де буде укриття та позиції для ведення вогню.

Сплануйте та облаштуйте закриті позиції ведення вогню (в т.ч. коктейлями Молотова).

Відпрацюйте план декілька разів.

Ще раз: аби продовжувати боротьбу, ви маєте вижити, тому добре подумайте, звідки будете вести вогонь. Обирайте позиції на верхніх поверхах будівель уздовж довгих вулиць; стріляйте й швидко змінюйте позицію; застосовуйте засідки. Намагайтеся влучити у вікна та двері неброньованих транспортних засобів, або у бойовиків, що знаходяться на відкритій місцевості. Снайперів бійці бояться чи не найбільше.

Будь-які любительські дрони (БПЛА) можна застосовувати для виявлення просування сил противника та унеможливлення ефекту несподіваної атаки. Вони також можуть застосовуватись для залякування особового складу. Противник змушений буде дивитися вгору, і не знатиме, що там, - ударний БПЛА чи ні.

Коктейлі Молотова

За умови правильного застосування, коктейлі Молотова можуть бути ефективною зброєю. Кидайте їх із безпечного місця, у відповідні цілі, та у визначені частини одиниць техніки.

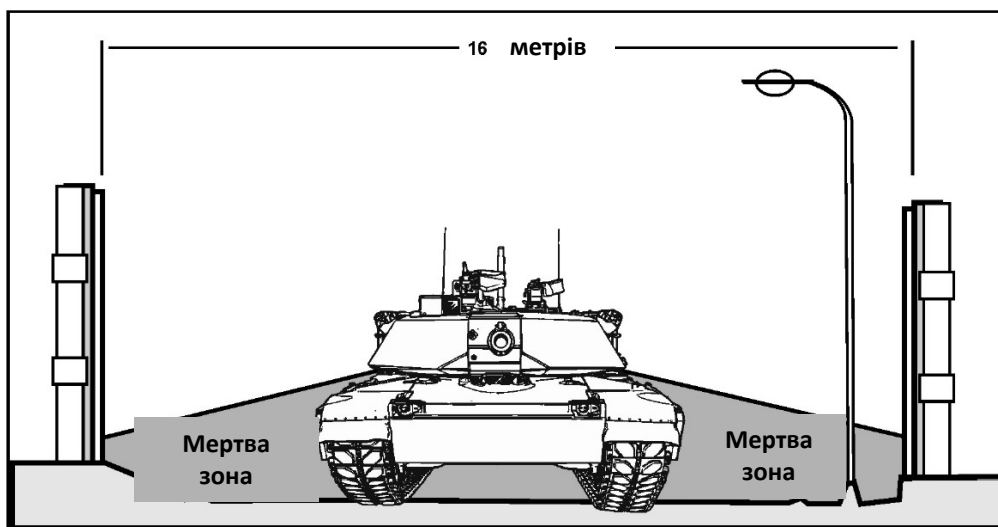
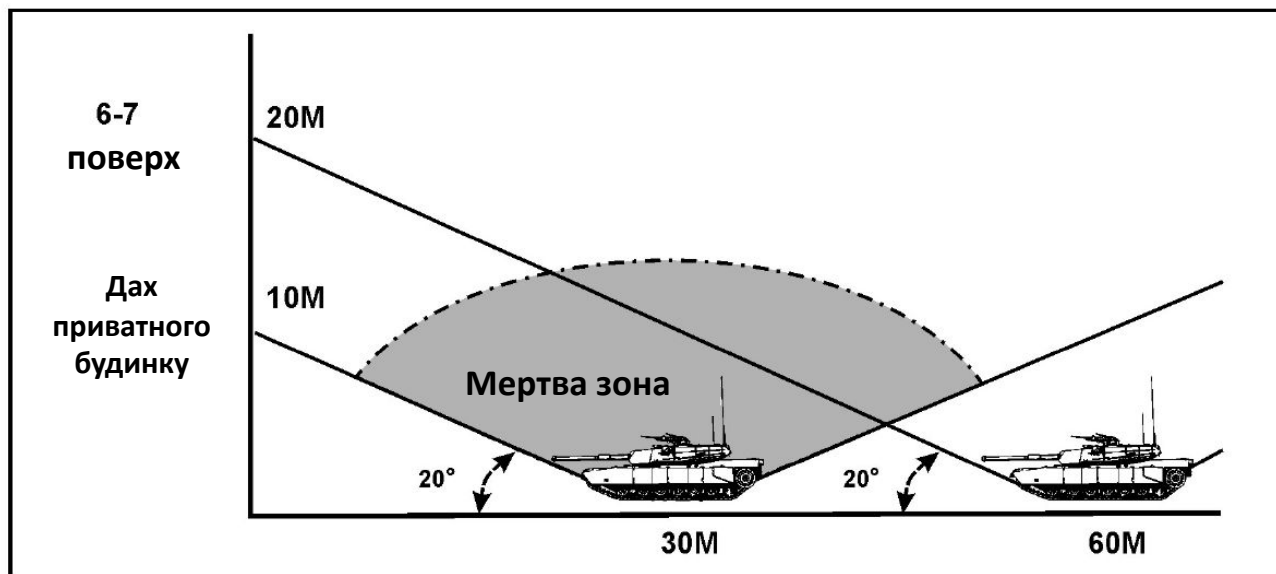
Продумайте, звідки зможете кинути коктейль стоячи (і втекти). В ідеалі – скидати на машини з вікон будівель. Найбільш вразливі – машини без зброї, розташовані згори, але якщо машина броньована, уважно обирайте місце влучання.

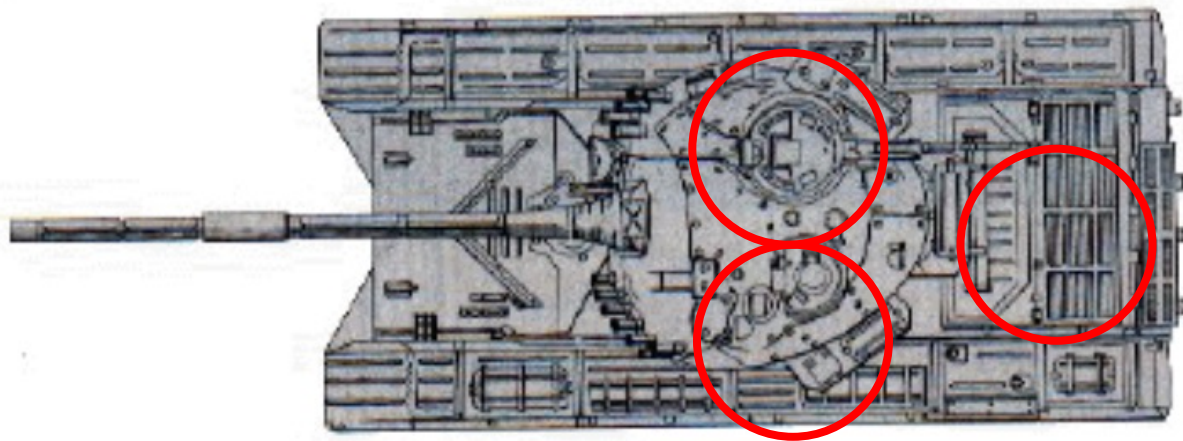
Танки

Для захоплення міста в умовах бойовий дій високої інтенсивності потрібні танки. Потрібні танки, піхота, інженерні війська, артилерія й не лише. Але особливо – танки. Пріоритетом сил оборони має бути знищення танків.

Танки не можуть підіймати чи опускати башту, щоби вести вогонь по верхніх і нижніх поверхах будівель. При плануванні враховуйте, в яких напрямках ведення вогню з танків не буде ефективним.

Найбільш вразлива частина будь-якого танка знаходиться згори – там, де броня найтонша. Тому вони бояться Джавелінів та іншого протитанкового озброєння, спрямованого на верхню частину: такі снаряди спочатку злітають вгору, а потім на верхню частину танка. Якщо ваші гранати, ручні або протитанкові, не здатні пробити товсту броню, найкраще кидати їх з верхніх поверхів будівель на верхню частину танка.

Можливо, знищити танк не вдасться, але вдасться знешкодити його. Один зі способів – це засліпити танк, знешкодивши основну гармату та спроможність екіпажу здійснювати огляд. Для цього стріляйте в оглядовий блок (місце, з якого ведуть огляд). Вгорі ліворуч – оглядовий блок командира танку. Вгорі праворуч – скоріш за все, оглядовий пристрій члена екіпажу, який заряджає зброю (залежить від моделі танка), а спереду під основною гарматою – оглядовий блок водія. Стріляйте або кидайте щось, аби зламати чи перекрити ці частини танка.

Коктейль Молотова та інші засоби ураження танка зблизька

За відсутності інших засобів, коктейлі Молотова можна застосовувати для ураження танків. Якщо ситуація саме така, імовірність ураження вища при застосуванні кількох коктейлів (одночасно з обох боків вулиці). Кидайте коктейлі у верхню задню частину, де розташована решітка двигуна, або в оглядові блоки. За відсутності інших засобів, можна спробувати вивести з ладу колесо/гусеницю, засунувши шматок сталевोї арматури чи подібне у колесо гусеничного рушія ззаду.

Медична допомога пораненим

Ведення бою в умовах міста передбачає більш значну кількість поранених як для загарбників, так і для сил оборони. Сили оборони мають бути готові транспортувати поранених у безпечне місце для надання допомоги. Варто змайструвати багато нош (засобів транспортування поранених двома особами). Все, що для цього потрібно – рейки (дерев'яні/металеві/пластикові) та тканина (ковдри, куртки, брезент). Приклад:

Саморобні ноші з рейок та ковдри

3-15. Для того, щоби зробити саморобні ноші з ковдри й рейок, потрібно:

- Розгорнути ковдру та покласти одну рейку вздовж по центру, потім скласти ковдру.
- Покласти другу рейку по центру згорнутої ковдри.
- Загорнути другу рейку у краї ковдри та скласти ковдру до першої рейки.

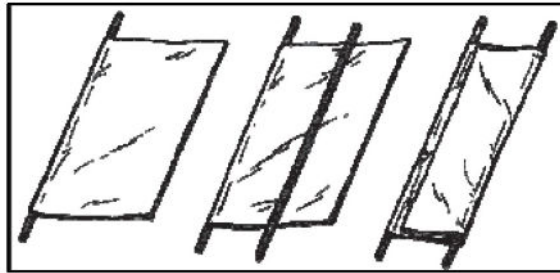

Схема 3-14. Саморобні ноші з рейок та ковдри

Саморобні ноші з рейок та сорочок/курток

3-16. Для того, щоби зробити саморобні ноші з рейок та сорочок або курток, застібніть сорочки/куртки та виверніть навиворіт, залишивши рукави всередині, потім просуньте рейки у рукави.

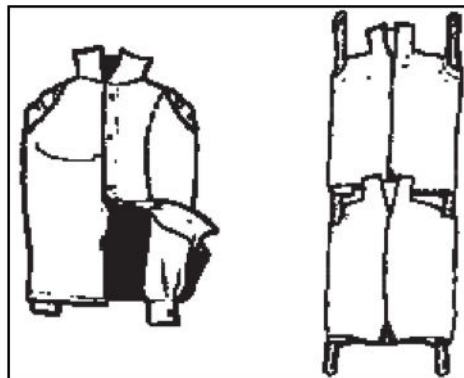

Схема 3-15. Саморобні ноші з рейок та сорочок/курток

Боєць оборони міста має пити воду. Без води ви зможете вижити лише кілька днів. Достатня кількість води – дуже важлива. Сухість у роті – ознака зневоднення, інші ознаки – втома, головний біль, сухість шкіри, відсутність поту, запалі очі, болі у м'язах та животі, відсутність позивів до сечовипускання впродовж тривалого часу, та навіть втрати свідомості й судоми. Знайте ці симптоми. Існують методи знезараження води. Збирайте/нагрівайте сніг/дощову воду. Кип'ятіть зібрану воду. Додавайте 2 краплі розчину хлору («білизни») на літр. Або 5-10 крапель йоду. Якщо не впевнені – знезаражуйте. Пиття брудної води може викликати блювоту/діарею та призвести до серйозного зневоднення та навіть смерті.

Бойовий дух

Сучасний боєць оборони має підтримувати бойовий дух.

Він повинен не полишати надії на перемогу. Сили оборони мають перевагу в умовах міста.

Справжні бійці не воюють за диктаторів. Вони не воюють з примусу чи за гроші.

Справжні бійці воюють за свою країну, за свободу, за свої родини, та одне за одного.

Не дозволяйте страху оволодіти вами. Кожен боєць відчуває страх. Боріться та тримайтеся разом невеликими групами. Ваша згуртованість – це щит, що захистить від страху в бою.

Сучасний боєць оборони прагне нагнати паралізуючий страх на загарбника, змусити його втратити бойовий дух.